

Ämne: Biologi

Årskurs: 5

Tema: Kust och hav

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse för ekosystemen vid kust och hav, hur organismer lever och samspelar i dessa miljöer samt människans påverkan. Provet kopplar till centralt innehåll i biologi för årskurs 4-6, där elever ska kunna beskriva och ge exempel på ekosystem och organismer i vattenmiljöer. Provet tränar också förmågan att använda biologiska begrepp och resonera om miljöfrågor kopplade till hav och kust.

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Ekosystem i vattenmiljöer och deras organismer, till exempel kust och hav	Eleven kan med viss säkerhet beskriva och ge exempel på organismer och deras livsmiljö i kust och hav	Eleven kan relativt väl beskriva och ge exempel på organismer och deras livsmiljö i kust och hav
Hur människan påverkar naturen och ekosystemen i vattenmiljöer	Eleven kan ge enkla exempel på människans påverkan på kust och hav	Eleven kan förklara och ge exempel på människans påverkan på kust och hav

[Källa: Lgr22, Biologi, Åk 4-6]

Prov

Faktafrågor

Antal poäng: 18

1. Vad kallas den delen av havet som ligger nära land och där vattnet är grunt?
 - a) Djuphavet
 - b) Kustzonen
 - c) Östersjön
2. Vilken av dessa är en vanlig växt i havet?
 - a) Alger
 - b) Tall
 - c) Gräs
3. Vilken fisk är vanlig i svenska hav?

- a) Torsk
 - b) Näbbmus
 - c) Räv
4. Vad betyder det att en organism är en rovdjur?
- a) Den äter andra djur
 - b) Den äter bara växter
 - c) Den kan flyga
5. Vilket djur bygger bo under stenar på stranden?
- a) Krabba
 - b) Ekoxe
 - c) Björn
6. Vad är plankton?
- a) Små växter och djur som flyter i vattnet
 - b) Stora fiskar
 - c) En sorts havsalg
7. Varför är alger viktiga i havet?
- a) De producerar syre och är mat för andra djur
 - b) De är farliga för människor
 - c) De skräpar ner havet
8. Vilken är en negativ effekt av överfiske?
- a) Färre fiskar i havet
 - b) Fler fiskar i havet
 - c) Fiskarna blir större
9. Vad betyder ordet "ekosystem"?
- a) Ett område där växter och djur lever tillsammans och påverkar varandra
 - b) En typ av fisk
 - c) En sorts havsvåg
10. Hur kan människan hjälpa till att skydda havet?
- a) Genom att kasta skräp i vattnet
 - b) Genom att minska utsläpp och skräp
 - c) Genom att fiska mer
11. Vilken typ av vatten finns vid kusten?
- a) Sötvatten
 - b) Saltvatten
 - c) Både salt- och sötvatten
12. Vad kallas den strandzon där vattnet ibland täcker marken och ibland inte?
- a) Tidvattenszonen
 - b) Skogsmarken
 - c) Bergsområdet
13. Vilket djur är ett vanligt bytesdjur i havet?
- a) Krill
 - b) Lejon
 - c) Myra

14. Vad är en fjädermygga?
 - a) En insekt som lever vid vatten
 - b) En fisk
 - c) En alg
15. Varför är korallrev viktiga?
 - a) De ger skydd och mat åt många havsdjur
 - b) De är giftiga
 - c) De är bara vackra att titta på
16. Vad händer med vattennivån vid ebb?
 - a) Den stiger
 - b) Den sjunker
 - c) Den är oförändrad
17. Vad är en naturlig fiende till sjöstjärnor?
 - a) Krabbor
 - b) Hajar
 - c) Papegojor
18. Varför ska man inte slänga plast i havet?
 - a) Det kan skada djur och förstöra miljön
 - b) Det gör vattnet klarare
 - c) Det hjälper växterna

Ordkollen

Antal poäng: 12

Beskrivning: Nedan listas ord och begrepp, följt av tre alternativa förklaringar. Ring in det alternativ som är korrekt.

Ord	1	2	3
Alg	En sorts fisk	En växt som växer i vatten	Ett djur som simmar
Plankton	Små växter och djur som flyter i vattnet	Ett slags berg	Stor fisk
Kustzon	Område vid havet nära land	En sorts växt	En typ av fågel
Rovdjur	Djur som äter andra djur	Växtätare	Djur som sover mycket
Tidvatten	Vattnets nivå som stiger och sjunker	En sorts fisk	En växt som växer på stranden
Östersjön	Ett hav i norra Europa	En flod i Sydamerika	Ett berg
Krill	Små kräftdjur som är mat för många fiskar	En sorts fågel	En sorts alger

Ord	1	2	3
Ebb	När vattennivån sjunker vid kusten	När vattennivån stiger	När det regnar
Ekosystem	Ett system där växter och djur lever tillsammans	En sorts fisk	En sorts växt
Korallrev	Byggs upp av små djur och är hem för många arter	Ett slags träd	En sorts sten
Övergödning	När vattnet får för mycket näring och skadar miljön	När det blir för torrt	När fiskar simmar snabbt
Sjöstjärna	Ett havsdjur med fem armar	En sorts fågel	En fisk med fjäll

Resonerande frågor

Antal poäng: 20

Beskrivning: Besvara nedanstående frågor så bra du kan. Du kan skriva eller rita dina svar på baksidan.

- Beskriv hur växter och djur samarbetar i ett kustekosystem. Ge exempel på minst två olika organismer.
- Varför är det viktigt att skydda havet och dess organismer?
- Hur kan överfiske påverka havets ekosystem?
- Tänk dig att du är en fisk som lever vid kusten. Vad skulle kunna hota ditt liv där? Hur kan du skydda dig?
- Fundera på ett etiskt dilemma: Om du fiskar för att äta men vet att vissa fiskar är hotade, vad tycker du man ska göra? Motivera ditt svar.

Bedömning

Totalt antal poäng: 50

Betyg	Andel rätt	Poäng
E	30 %	15
D	50 %	25
C	70 %	35
B	80 %	40
A	90 %	45

Poängfördelning: Faktafrågor (18 p), Ordkollen (12 p), Resonerande frågor (20 p). Resonerande frågor väger mer eftersom de kräver förmåga att resonera och använda kunskap.

Tidsuppskattning: Cirka 60 minuter.

Tags: [Prov](#)